

klade. (Ali ni stem povedano, da zahteva poučevanje več napora in pridnosti kot uradniški in častniški poklic?!)

#### IV. Državni sluge.

1.) Državni sluge in finančna straža (paznik, nadpaznik, oglednik, nadoglednik so razvrščeni v štiri razrede s 400, 500, 600 in 700 gld. Redarstvo je razdeljeno v štiri razrede z 450, 500, 600 in 700 gld. Poštne sluge imajo v I. razredu 600, 650 in 700 gld.; v II. razredu 500, 550 in 600 gld.; v III. razredu 400, 450 in 500 gld.

2.) Državni sluge dobe dve službeno-starostni dokladi po 50 gld. in sicer po preteku vsakih pet let. Redarstvo ima sledeče službeno-starostne doklade:

| po 3 službenih letih | 30 gld. |
|----------------------|---------|
| " 6 "                | 60 "    |
| " 9 "                | 90 "    |
| " 12 "               | 120 "   |
| " 16 "               | 160 "   |
| " 20 "               | 200 "   |
| " 25 "               | 250 "   |

Pri finančni straži je razmerje sledeče:

| po 3 službenih letih | 40 gld. |
|----------------------|---------|
| " 6 "                | 80 "    |
| " 9 "                | 120 "   |
| " 12 "               | 160 "   |
| " 15 "               | 200 "   |
| " 20 "               | 250 "   |

3.) Aktivitetna doklada (stanarina) je odmerjena tako, da znaša za Dunaj 50%, za kraje z več kot 50.000 prebivalci 30%, za kraje z 10.000 do 50.000 prebivalci 25% in v ostalih krajih 20% tačasne plače.

Najmanjši dohodek znaša 480, 500, 533, ozir. 600 gld.; sem pa ni všteta uradna obleka.

Pri redarstvu so najvišji prejemki 1090, 1125, 1183, ozir. 1300 gld.

K tem številkam je treba opomniti še § 10 zakona o plačah za sluge, ki se glasi: „Onim slugam, ki imajo naturalno stanovanje, se izplačuje le polovica določene stanarine. Če pa mora imeti sluga zaradi svoje službe naturalno stanovanje, potem se mu izplačuje vsa stanarina“.

Uradniki državnih železnic imajo iste plače kot državni uradniki.

Mnogi privatni uradniki, posebno veliko število uradnikov pri severni železnici, so bolje plačani kot državni uradniki in imajo večje stanarine in se hitreje pomikajo v višje razrede.

Prav tako dobro so plačani tudi deželni in mestni uradniki posameznih dežel in glavnih (in tudi drugih večjih) mest.

In učitelji?! Poklicani krogi so našli za vse službujoče osebe dovolj virov, da so jim izboljšali gmotno stanje, le učiteljstvo so isti krogi prezrli! Posamezne dežele se izgovarjajo, da ne morejo, država pa, ki je v prvi vrsti poklicana, pomagati stradajočemu učiteljstvu, se pa brez vzroka ogiblje tega vprašanja!

### Kritiški glasovi.

Iz državnega zbora. Povodom čitanja rekrutnega zakona se oglasi 20 poslancev kot proti- in 8 kot zago-

vornikov zakona. Slovenski poslanec ni nobeden med njimi.\*)

Kot prvi protigovornik dobi besedo posl. Schrammel, ki izvaja v imenu socijalno-demokratske stranke, da ne dovoli zakona, ki zahteva vnovič 80.000 novincev, kot žrtev militarizma. Sedanje vojaštvo tirja od narodov neznosnih bremen v krvi in blagu. Od 16. veka do danes je bilo 228 vojn, v katerih je padlo 1.413.491 ljudi in ki so stale 48.130.000.000 gld. Niti ena vojna pa se ni pričela v obrambo proti divjim ljudem.

Od 1. 1868 do 1896 se je potrošilo za stalne vojske 3000 milijonov goldinarjev; letos je vlada zopet zahtevala in dobila 9 milijonov kron za izboljšanje častniških plač.

Dočim troši država za vojske tako ogromne vsote, porablja za ljudsko izobrazbo kakih 40 do 50 milijonov na leto in še od teh plača država samale 500.000 gl.(!) Povrh pusti še učitelje stradati. L. 1891 znašala je plača učiteljeva poprečno 395 gld. In kdo dela več učitelj ali častnik, kdo je važnejši činitelj in kdo ima boljšo plačo!

### Učiteljski pravnik.

Priobčuje „Pedagogičsko društvo“ v Krškem.

(Dalje.)

Učiteljske pravice v intelektualnem (duševnem, moralnem) obziru.

B.

#### Zakonite počitnice in dopust.

Zakonski ukazi so učencem in učiteljem privolili precej počitnic, namreč:

1.) Prost je učitelj takrat, ko je učenec prost; izjemo dela le čas, ko je dolžan nekoliko proste učence nadzorovati, namreč  $\frac{1}{4}$  ure pred poukom in takrat, ko velja odmor za učence in nekoliko tudi za učitelje. Odmor se mora dovoliti vsem učencem, ko mineta prvi dve uri pouka, in sicer 15 minut; učencem 1. in 2. šolskega leta pa že po prvi uri 5 minut. Prost pa ni učitelj takrat, ko ima izven šolskega časa domačo ali okrajno učiteljsko konferencijo.

2.) Prost je učitelj ob nedeljah, zapovedanih praznikih in četrtkih.

3.) Prost je na Kranjskem učitelj od: a) 24. grudna do 1. prosinca, b) zadnja dva dni v pustu, c) od srede pred Veliko nočjo do torka po Veliki noči, d) od binkošne sobote do torka po binkoštni nedelji.

4.) Prost je učitelj na Kranjskem ob vseh letnih sejnih.

5.) Po ministrskem razpisu z dne 8. listopada 1830. je prost ves dan (ali popoldne in dopoldne drugi dan), kadar prejemajo otroci zakramente sv. pokore in sv. obhajila. Seveda so dolžni učitelji po načinu, kakor ga sklene domača učiteljska konferencija, nadzorovati otroke pri teh in drugih verskih vajah, mašah, procesijah itd.

6.) Pri posebnih izrednih prilikah sme dati tudi 3 dni v letu prosto krajni šolski svet.

7.) Prost dan je tudi Vernih duš dan.

8.) Prosti dnevi so tudi: 18. vel. srpan (cesarjev rojstni dan), 4. vinotok (cesarjev god), 19. listopad (god † cesarice Elizabete).

\*) Ti govore navadno le takrat, kadar bi morali molčati. Uredn.